

U službi čistote i vernosti

Većina prostora koje nazivamo naš dom, ima samo jedan ulaz. Kada bi nekim slučajem ova galerija imala dva ulaza, jedan sa ulice odakle smo maločas ušli i drugi sa sprata, jedan odozdo na gore i jedan odozgo na dole, i kada bismo istovremeno mogli da uđemo na oba ta ulaza, mogli bismo da kažemo da smo ušli na *vrata čistote i vrata vernosti*.

Upravo bi se tako trebalo ulaziti na ovu izložbu Nevenke Stojsavljević kako bismo istovremeno upili sjaj radova rađenih u dugom vremenskom periodu za jedan ljudski vek, a zapravo urađenih odjednom u jednom dugom zamahu, u jednom celovitom dahu. Iako je očigledno da bi izloženo mogli razdvojiti u dve formalno osnovne kolone: figurativnu i apstraktnu, mora se konstatovati da su one nužno povezane, a da su već pomenuti čistota i vernost, njihovo osnovno vezivo. Svesni smo da su samo neki od izloženih radova urađeni upotrebom srebrne boje, ali u isto vreme osećamo srebrninu u celokupnom Nevenkinom radu, počev od najranijih figurativnih grafika izvedenih postupkom duboke štampe. Beli bljesak perforirane ploče, odbljesci sa točkova bicikla ili automobila, izbrazdana belina zagonetne površine i nemi prosjaji neba kroz gustu razgranatu krošnju bili su neophodne stepenice ka uspinjanju čistote duha. Upravo stoga, danas nam je normalno i nekako potpuno prihvatljivo sve što je vremenom proisteklo. Verujem da je na tom putu bilo mnogo prepreka i nedoumica, ali da je vernost sebi i zadatom cilju doprinela da se ovaj veliki zamah prepozna i razvije u nesumnjivu čistotu. Sjaj i belina srebra, simbola čistote i Božanske mudrosti morala se pojaviti i u svom nedvosmislenom iskazu u seriji apstraktnih crteža. Paralelni tokovi koji se uspinju ili ležerno horizontalno teku uz nagli sunovrat umiruju i opominju. Mnoga vremena sadržana su u ovim srebrnim linijama.

One možda ukazuju na različite sudbine uljuljkane u svojoj ležernosti koje su doživele sunovrat zaslepljeni čistotom koju nisu cenili ni poštovali već se lakomo prepustili srebroljublju. Srebro je svetlost koja se mora zavredeti i ne sme se olako uzimati.

Neki kažu da ne postoji vreme. Neki kažu da živimo u paralelnim vremenima i prostorima. Neki kažu da postoje vremena i prostori koji su poput ogledala - jedno bez drugog ne mogu... Da li je Nevenka i o tome bar na tren razmišljala? Nisam je pitao. Ne zato što nisam mogao, već stoga što delo uvek govori više od stvaraoca. Zato što je delo neodvojivo od stvaraoca i stvoreno zato da Njega govori. Svetovi isprepletanih linija koji se međusobno susreću, nadilaze i u svemu tome ogledaju, pokreću u oku misli na više od jednog pitanja, na više od jednog odgovora. Kratki, višeslojni meandri iznedreni sa samo nekoliko tonova, vode znatiželju oka u dubinu iznenadno provirilog saznanja, bilo da ste krenuli na put odozdo ili odozgo, a ponajbolje je da se u ove svetove zakorači istovremeno sa obe strane, u kraljevsku srebrninu, u svetove čistote i svetove vernosti, u tišini, u službi Nevenke Stojsavljević. Krenimo na ovaj put zajedno, istovremeno sa obe strane i pronađimo sve ono što reči nisu umele da kažu...

26. septembar 2022.

Zoran Todović*

* Pozdravna reč povodom otvaranja izložbe Nevenke Stojsavljević u Galeriji Grafički kolektiv